

Veldwerkplaats 14 maart 2024

Ariet Kieskamp

Bosgroepen

Naar een gezonde bosgroeiplaats

Diagnose stellen & Beslisboom maatregelen

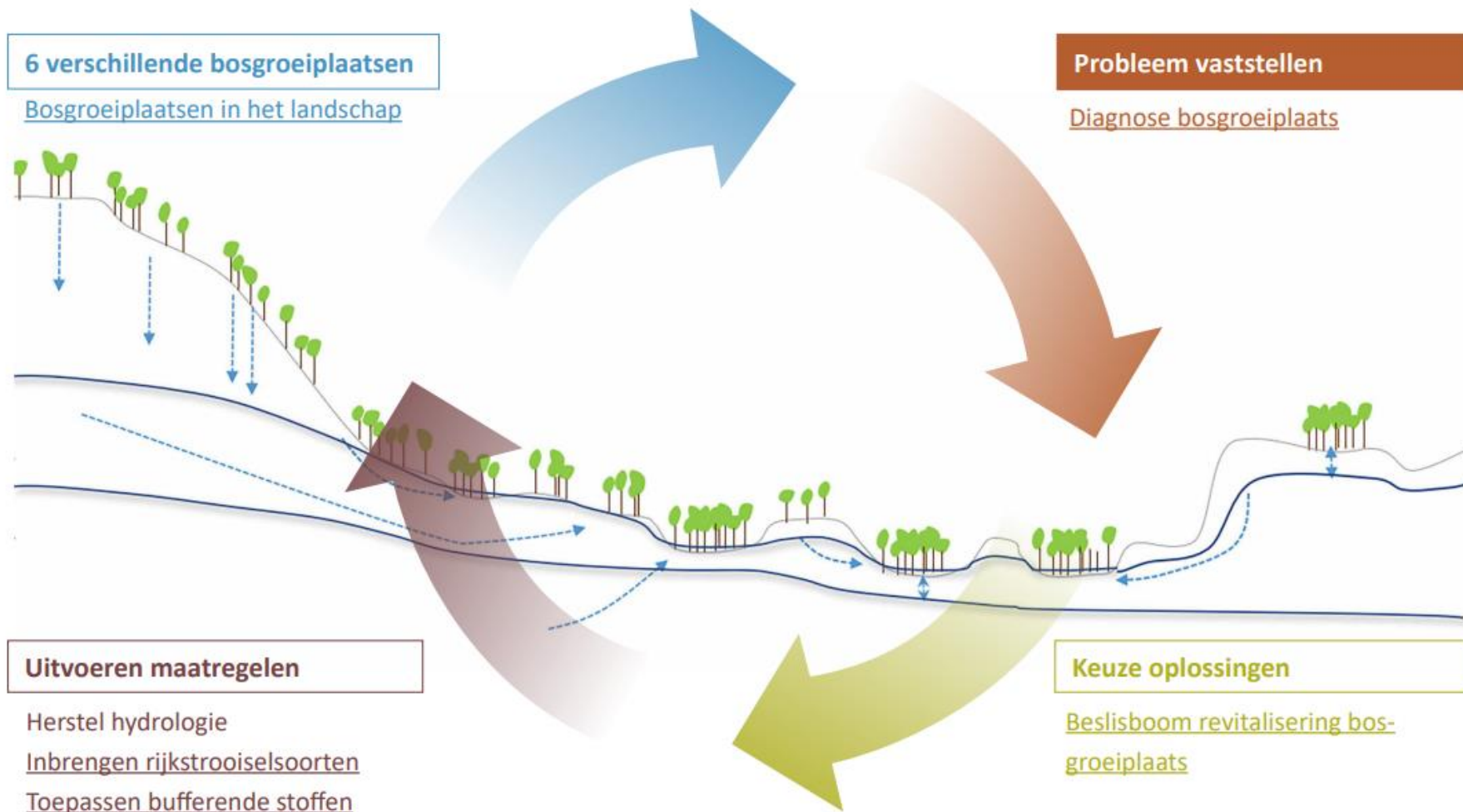

Bosgroepen

Programma

- 09:30 *Inloop*
- 10:00 Bosgroeiplaatsen in het landschap
- 10:45 Diagnose stellen en Beslisboom maatregelen**
- 11:30 *Pauze*
- 11:45 Rijkstrooiselsoorten en bufferende stoffen
- 12:30 *Lunch*
- 13:15 Veldbezoek drie bosgroeiplaatsen landgoed Lacerta
- 16:00 *Afsluiting in het veld*

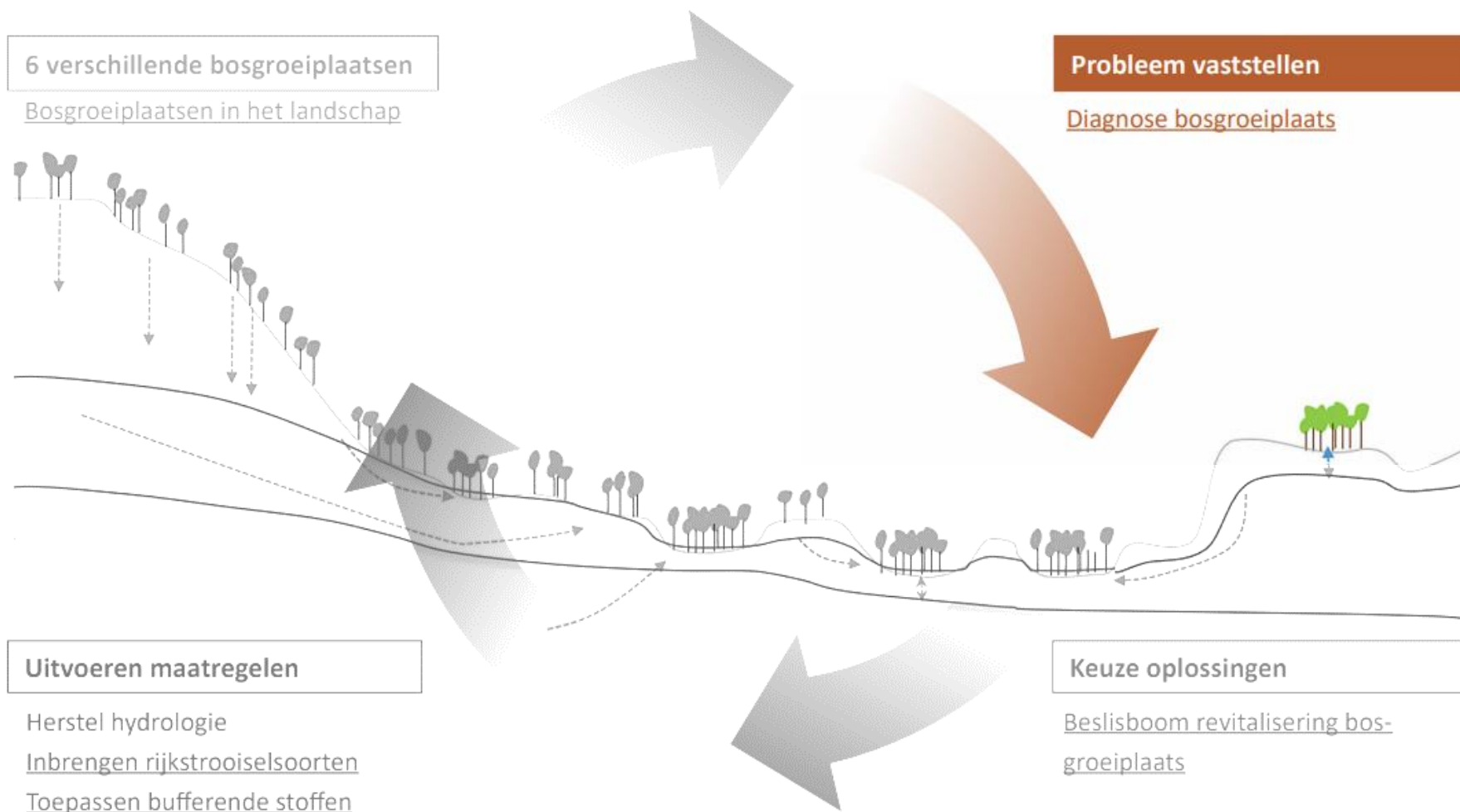
Bosgroeiplaatsen op hogere zandgronden

Figuur 1.

De folder Diagnose bosgroeiplaats maakt deel uit van de reeks folders 'Naar een gezonde bosgroeiplaats – voor een veerkrachtig bos'.

Bosgroeiplaatsen op hogere zandgronden

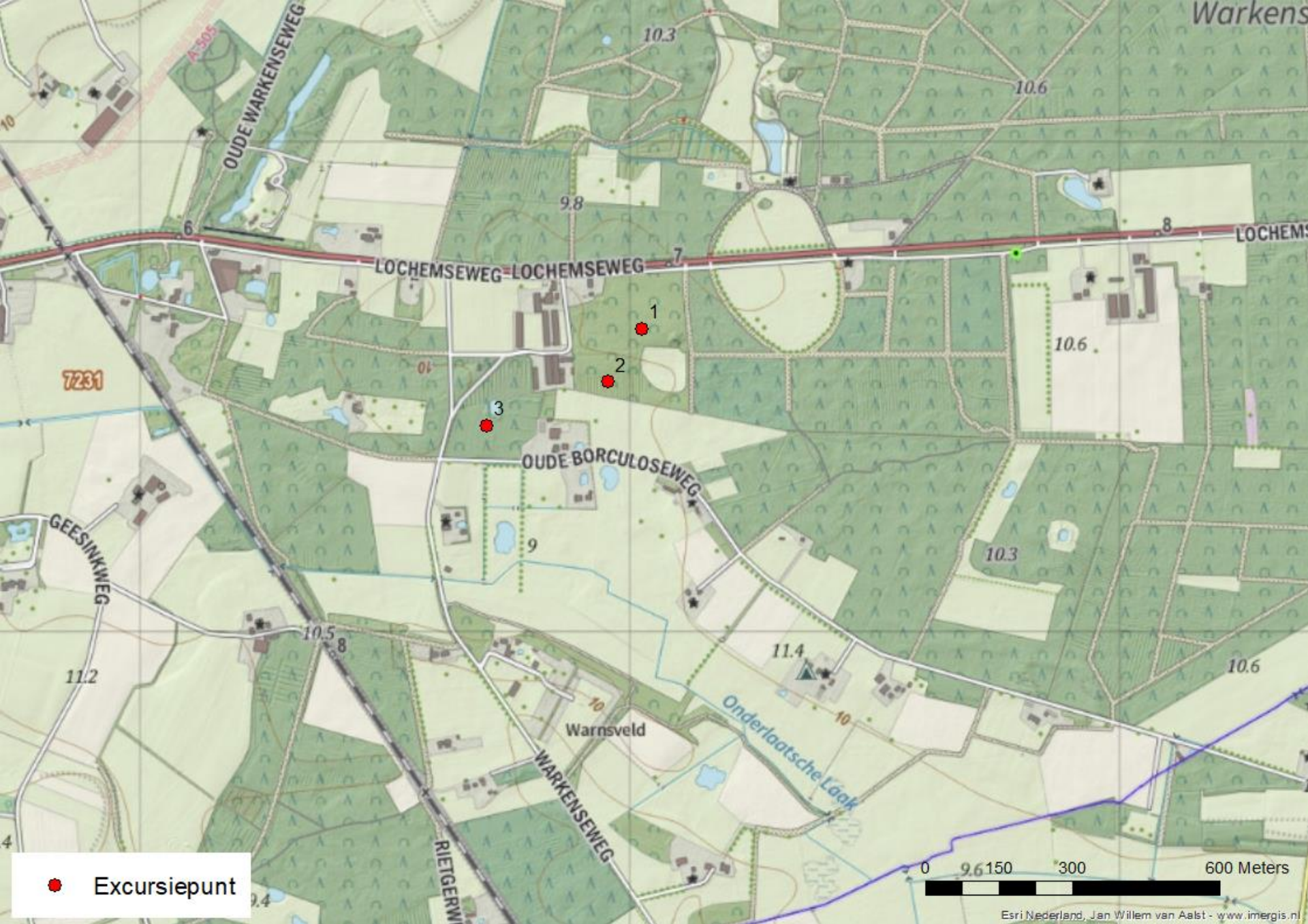
Figuur 1.

De folder Diagnose bosgroeiplaats maakt deel uit van de reeks folders 'Naar een gezonde bosgroeiplaats – voor een veerkrachtig bos'.

Diagnose bosgroeiplaats

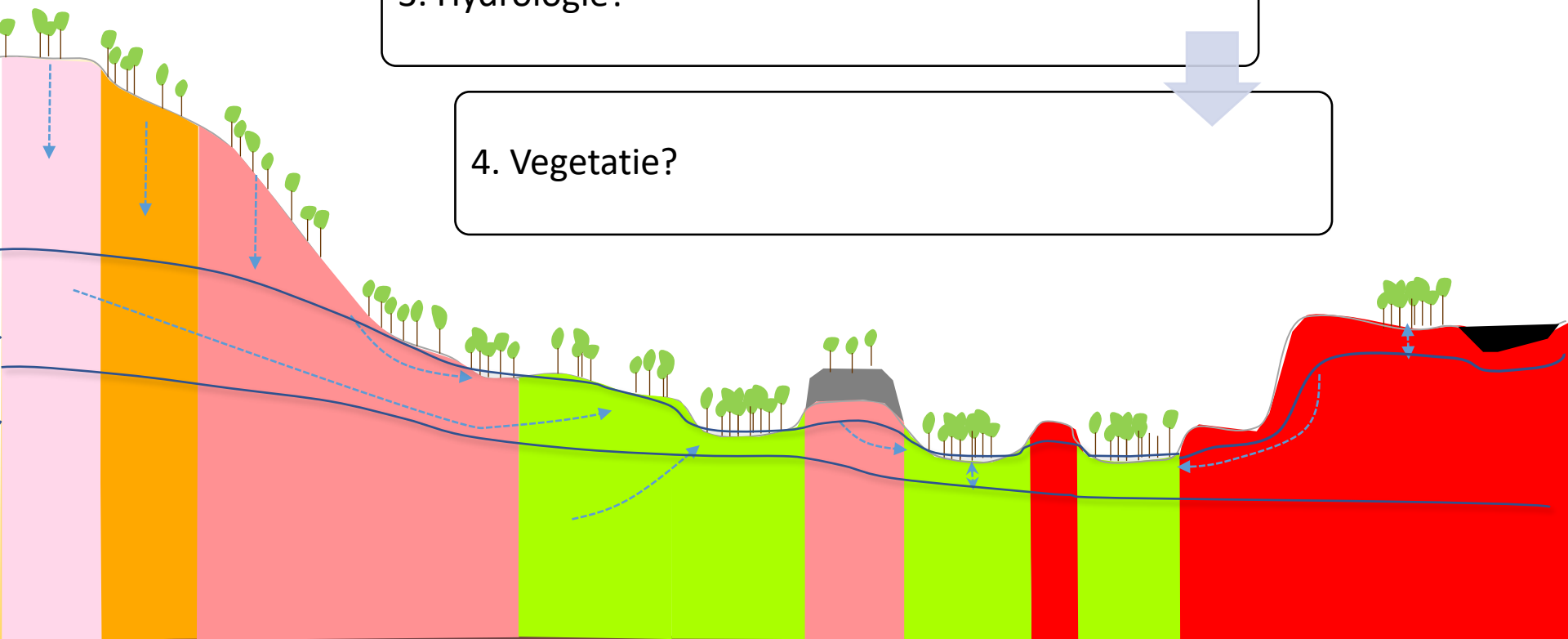

1. Welke groeiplaats, mate van buffering?

2. Humusvorm?

3. Hydrologie?

4. Vegetatie?

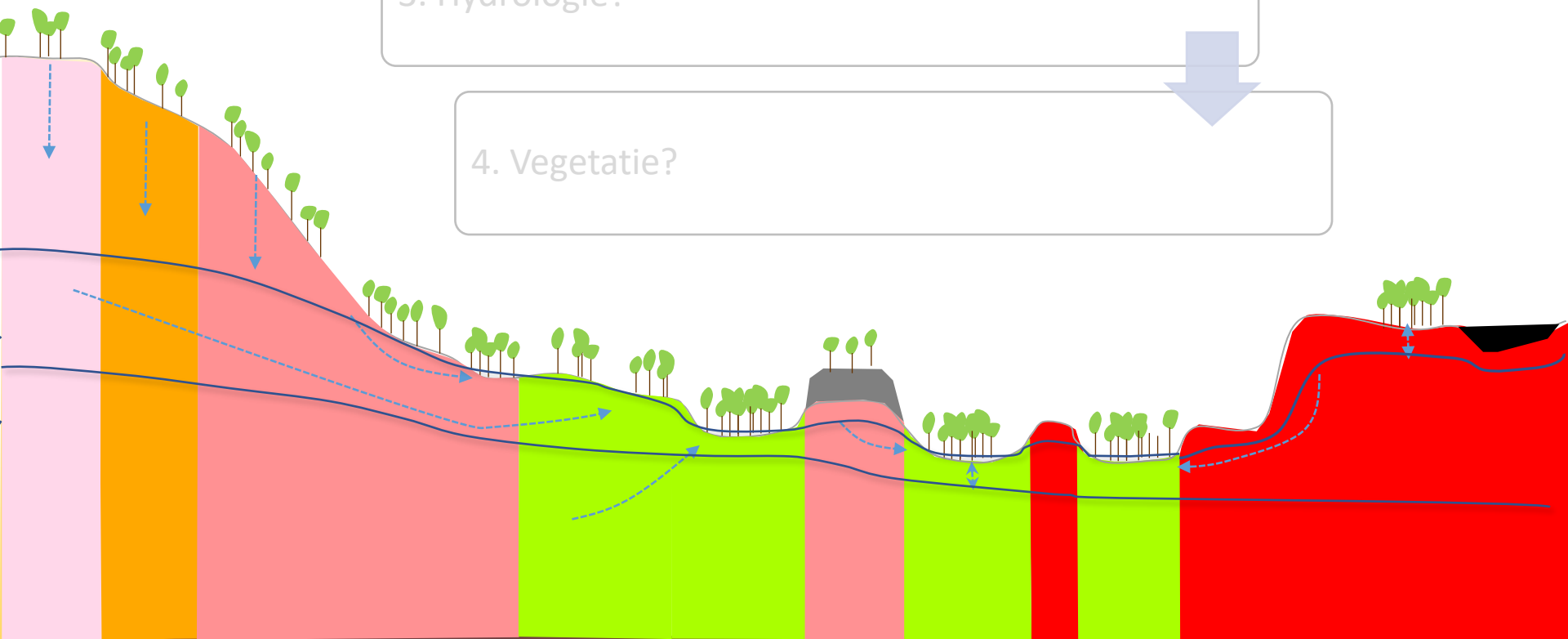

1. Welke groeiplaats, mate van buffering?

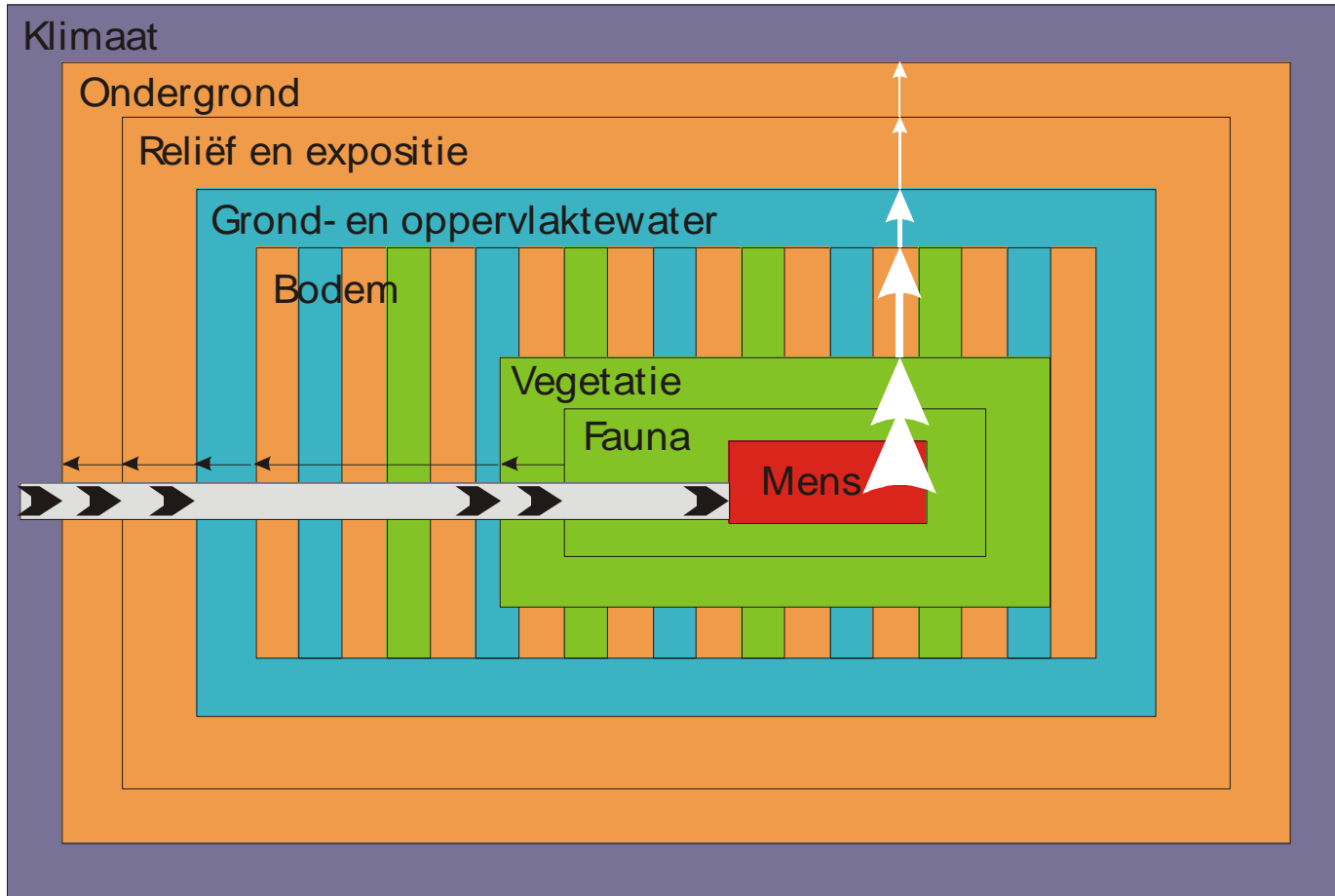
2. Humusvorm?

3. Hydrologie?

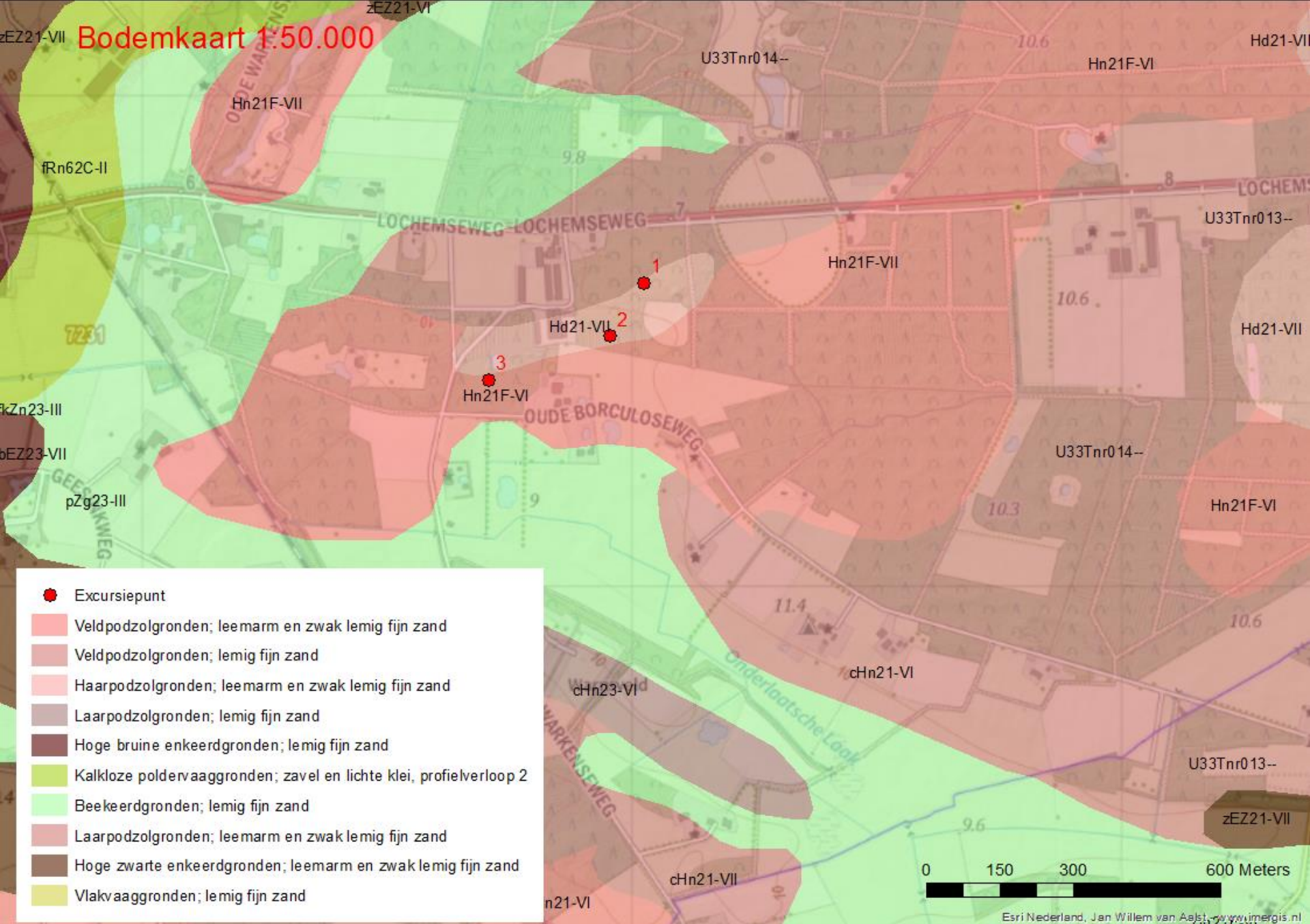
4. Vegetatie?

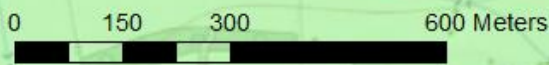
Bodem biedt goed inzicht in de standplaats

Bodemkaart 1:50.000

- Excursiepunt
- Veldpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
- Veldpodzolgronden; lemig fijn zand
- Haarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
- Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
- Hoge bruine enkeerdgronden; lemig fijn zand
- Kalkloze poldervaaggronden; zavel en lichte klei, profielverloop 2
- Beekeerdgronden; lemig fijn zand
- Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
- Hoge zwarte enkeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
- Vlakvaaggronden; lemig fijn zand

Esri Nederland, Jan Willem van Aalst, www.jimergis.nl

Te raadplegen via: www.dinoloket.nl; www.bodemdata.nl

bosgroepen.nl

Check in het veld → grondboring

- Veen, zand, leem?

Check in het veld → grondboring

- Veen, zand, leem?
- (Bodemtype?
Determineren met
De Bakker & Schelling (1989))

6. Het classificatiesysteem

In dit hoofdstuk wordt het systeem in de vorm van een determinatietabel behandeld. Met behulp van de begrippen die in hoofdstuk 3 zijn gedefinieerd, kunnen alle Nederlandse gronden tot en met subgroepniveau worden ingedeeld. Het verdient aanbeveling bij het raadplegen van dit hoofdstuk gelijktijdig bijlage 1a (het schema) te gebruiken om het overzicht over het systeem te behouden.

Naast het determinerend gedeelte is een toelichtende tekst gegeven die in enkele gevallen noodzakelijk is voor de determinatie. Hierin staan argumenten, die aangeven waarom het onderscheid is gemaakt; verder bevat deze tekst een globale omschrijving van de klasse en opmerkingen over de verbreding, de begeleidende eigenschappen en de pedogenese; bij de subgroepen is bovendien een *summiere profielbeschrijving* gevoegd, waarin ten minste de differentiërende kenmerken zijn opgenomen.

In de determinatietabel worden eerst de orden behandeld (1-4), daarna de suborden (5-12), vervolgens de groepen (13-22) en ten slotte de subgroepen (23-63). Wanneer een suborde slechts één groep telt, wordt in de tabel direct naar de subgroep verwezen (bijv. van 8a naar 42).

De bijlagen 1b, c en d bestaan respectievelijk uit de definities van de differentiërende kenmerken, de figuren 14, 15 en 18 (de grondsoortenindeling) en de tabel uit dit hoofdstuk, alles zonder de toelichtende tekst. De bijlagen 1a (het schema), 1b, c en d zijn samen voldoende om het systeem te kunnen gebruiken, maar de toelichtende tekst uit de bijbehorende hoofdstukken zal in vele gevallen verhelderend kunnen werken.

Determinatietabel met toelichting

1a	Gronden, die tussen 0 en 80 cm diepte voor meer dan de helft van de dikte uit moerig materiaal bestaan:	
		orde 1 Veengronden 5
1b	Gronden, die tussen 0 en 80 cm diepte voor minder dan de helft van de dikte uit moerig materiaal bestaan dat tevens voldoet aan de definitie van de moerige bovengrond of van een moerige tussenlaag:	
		groepen 2.2.1 en 4.2.1 Moerige gronden 2
1c	Overige gronden (nl. die tussen 0 en 80 cm diepte voor minder dan de helft van de dikte uit moerig materiaal bestaan dat niet voldoet aan de definitie van de moerige bovengrond of van de moerige tussenlaag:	
		orde 3 en 5, en ged. van orde 2 en 4 Minerale gronden 2

De formulering van de definitie onder 1a maakt het mogelijk dat gronden van orde 1 tussen 0 en 80 m diepte voor minder dan de helft van de dikte uit mineraal materiaal kunnen bestaan. Voorbeelden hiervan zijn: dun bezande of dun overslibde dikke veengronden (zie fig. 25a); op dezelfde manier afgedekte minder dikke veengronden (meestal met een dekzandondergrond, zie fig. 25b); en minder dikke veengronden op een zandondergrond of een zavel- of kleiondergrond (zie fig. 25c). Voorbeelden van de eerste zijn de zeer dikke veengronden in de Alblasserwaard, waarover rivierklei uitwigt, en veenkolo-

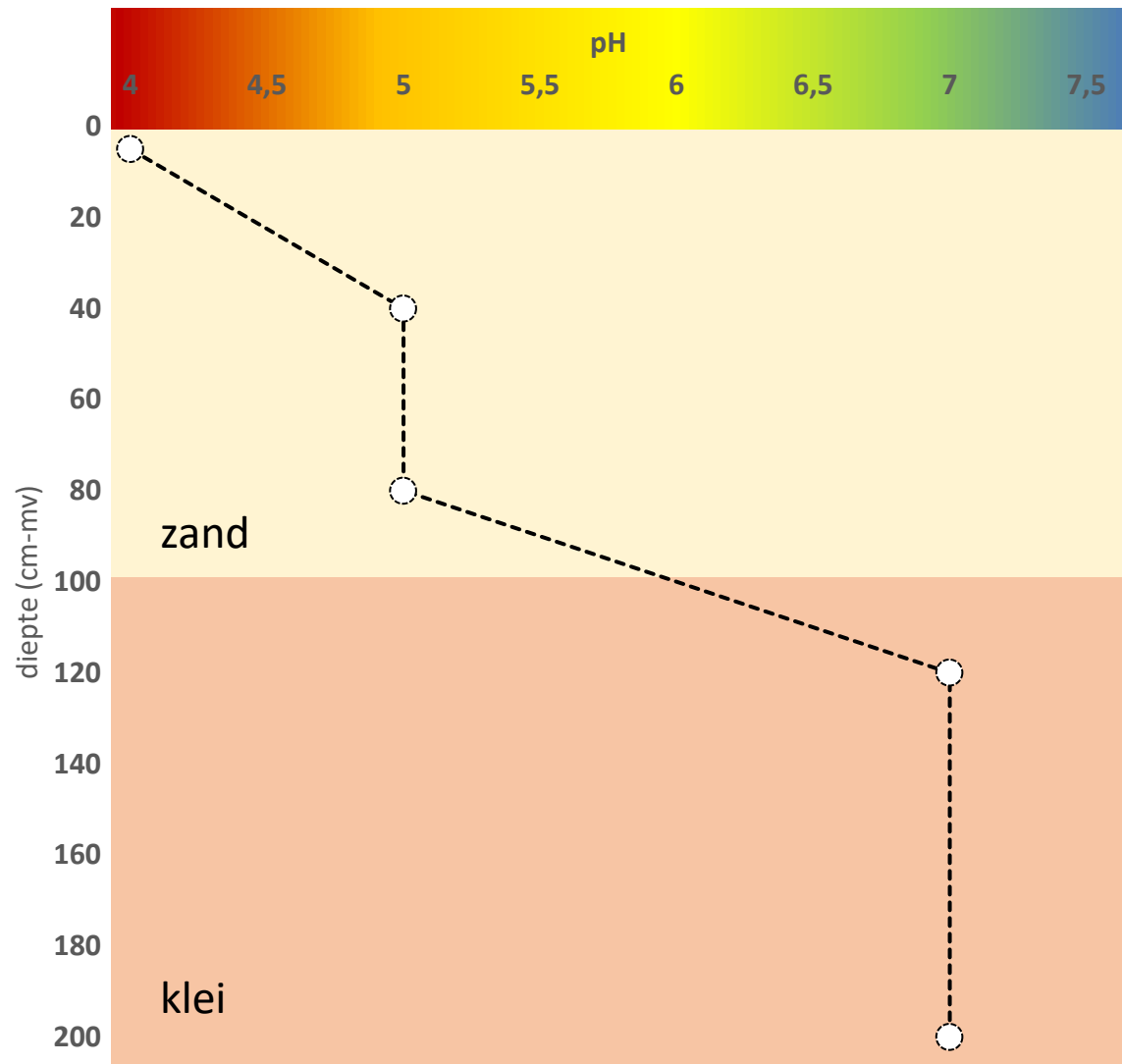

Mate van buffering

pH-teststrips

Mate van buffering

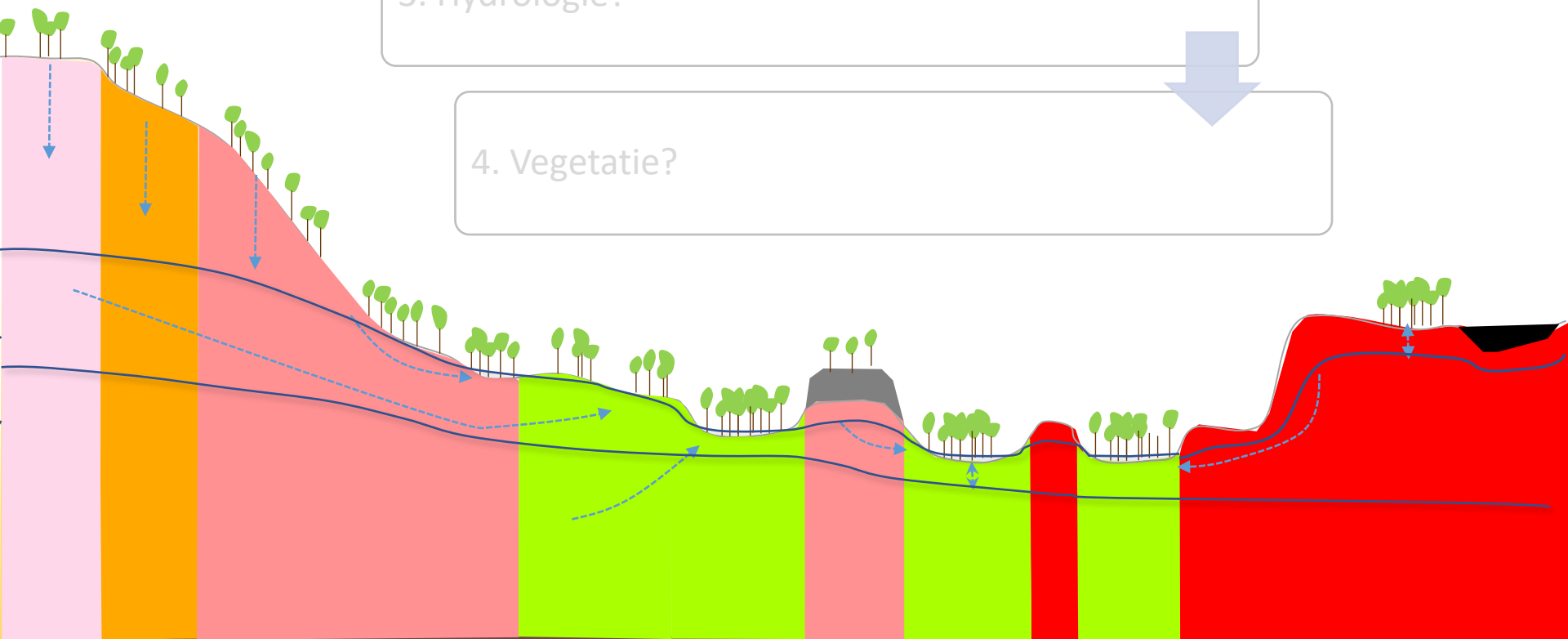

1. Welke groeiplaats, mate van buffering?

2. Humusvorm?

3. Hydrologie?

4. Vegetatie?

2. Humusvorm

mor

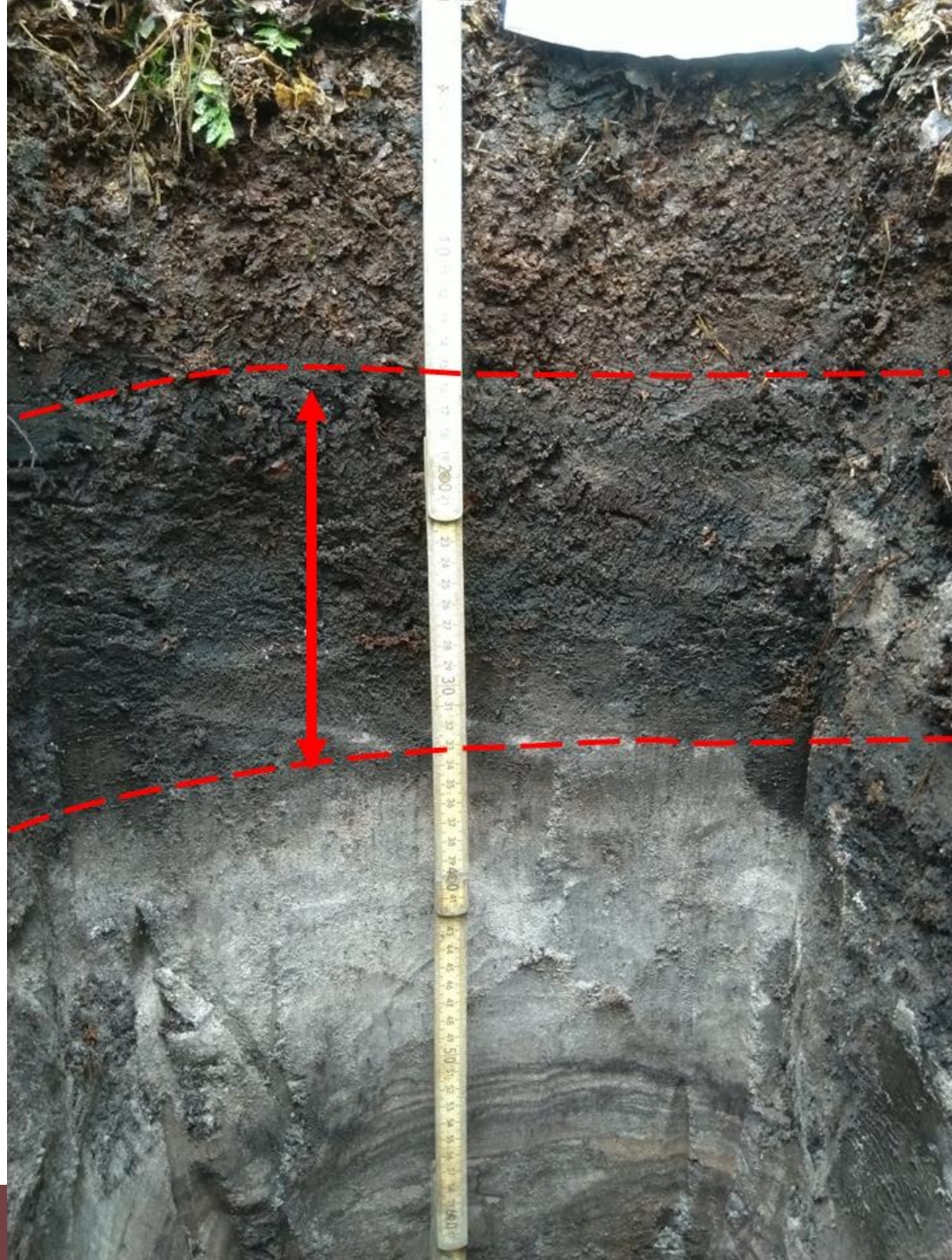
moder

mull

2. Humusvorm

H-laag: bodemarchief
(pollen), koolstofopslag

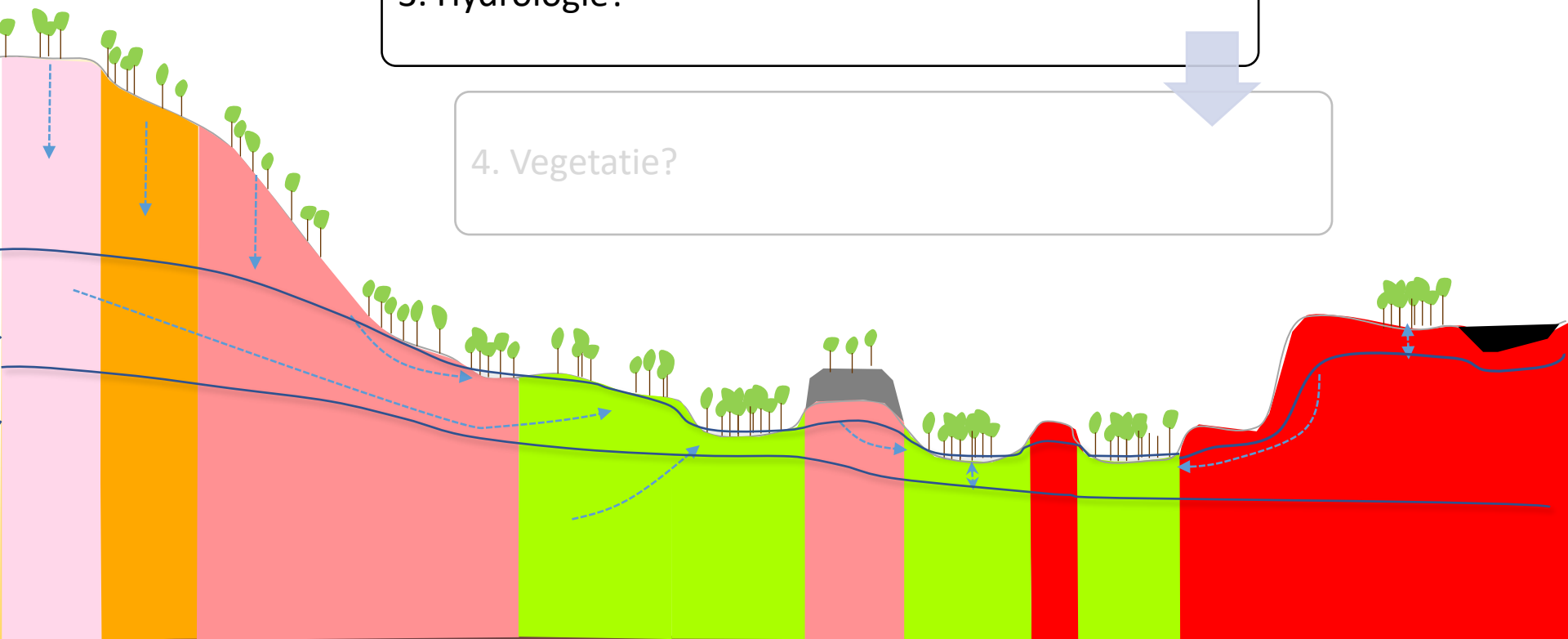

1. Welke groeiplaats, mate van buffering?

2. Humusvorm?

3. Hydrologie?

4. Vegetatie?

3. Hydrologie

Referentie:

Onder welke hydrologische omstandigheden is de
groeiplaats gevormd?

3. Hydrologie

Watermood terrestrisch 3.0.4
Programma Functies

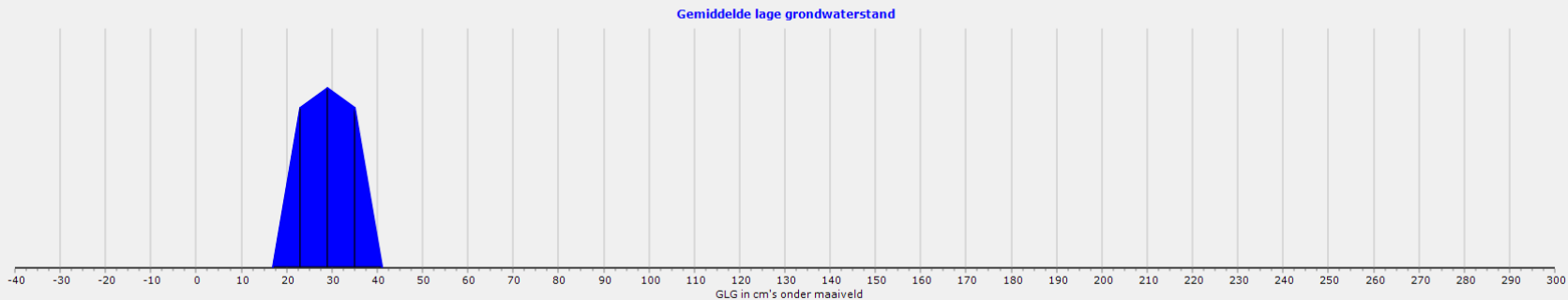
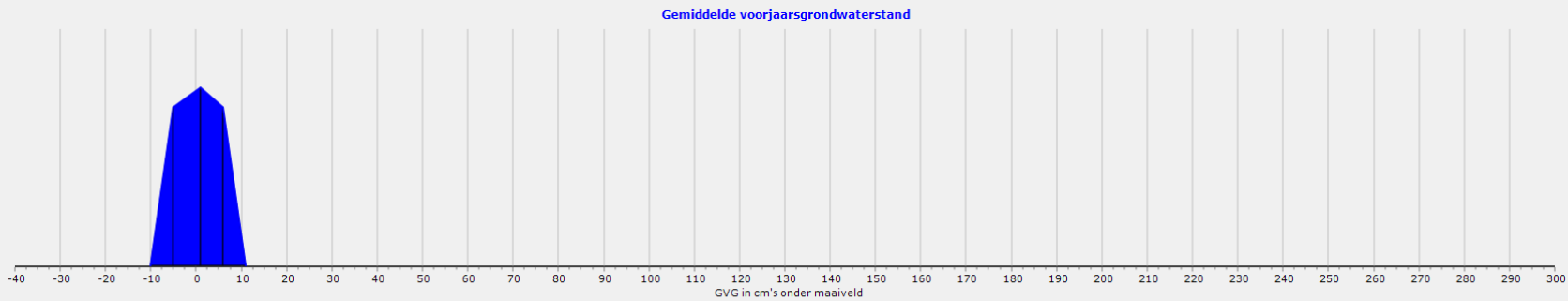
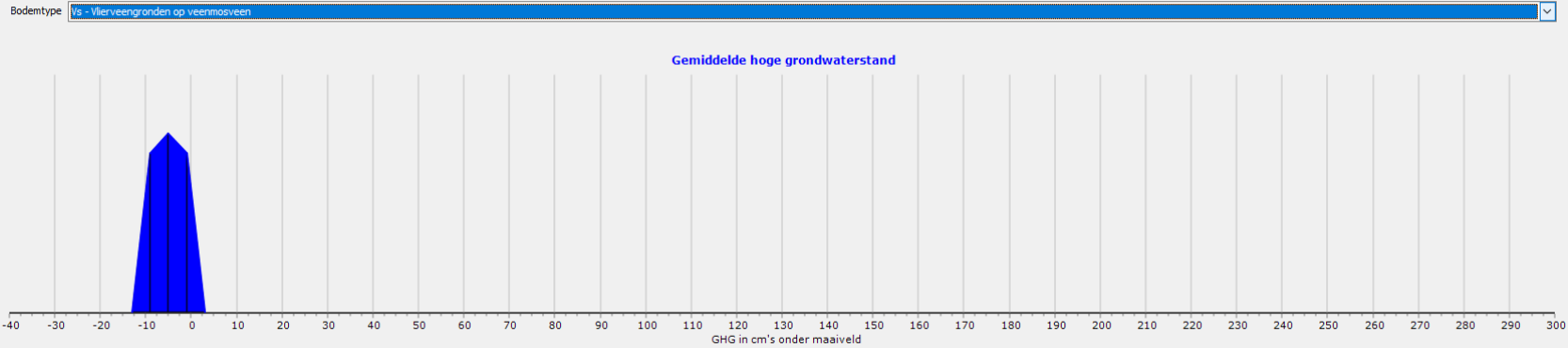

Functies

Indelingen

- Plantengemeenschappen
- Natuurdoeltypen 2001
- Natuurdoeltypen 1995
- Habitattypen Natura 2000
- Beheertypen
- Eigen doeltypen
- Doeltypen samenstellen
- Grondwaterkarakteristieken bodemeenheden**
- Achtergrondinformatie
- Verantwoording

Handleiding

Kwelkarakteristiek: **uitsluitend en alleen infiltratie**

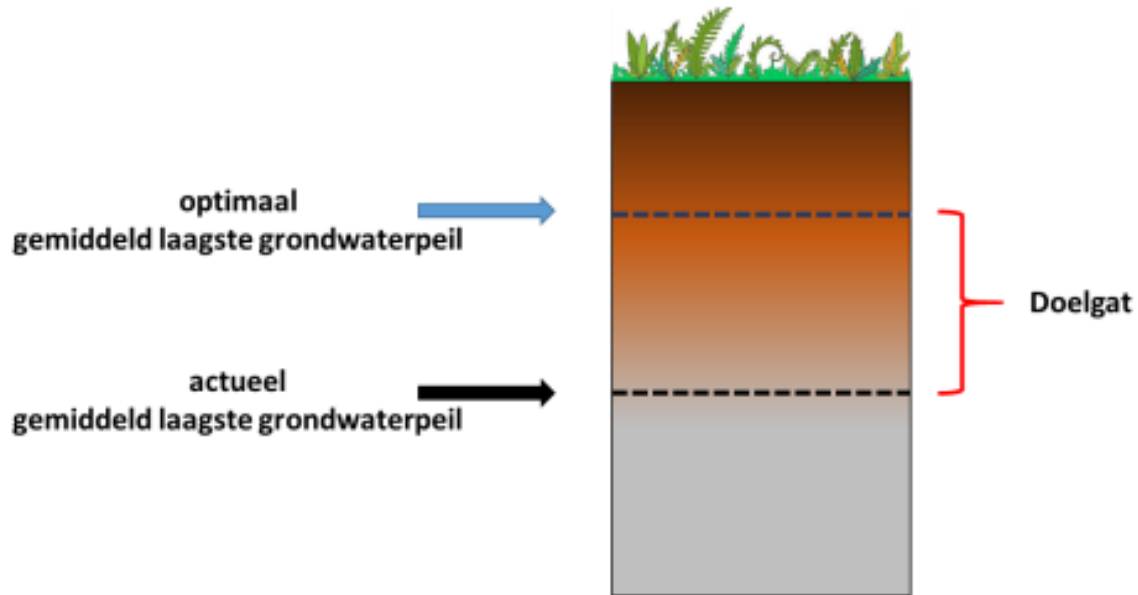
3. Hydrologie

3. Hydrologie

Sprake van verdroging?

(kijk ook weer naar pH-profiel!)

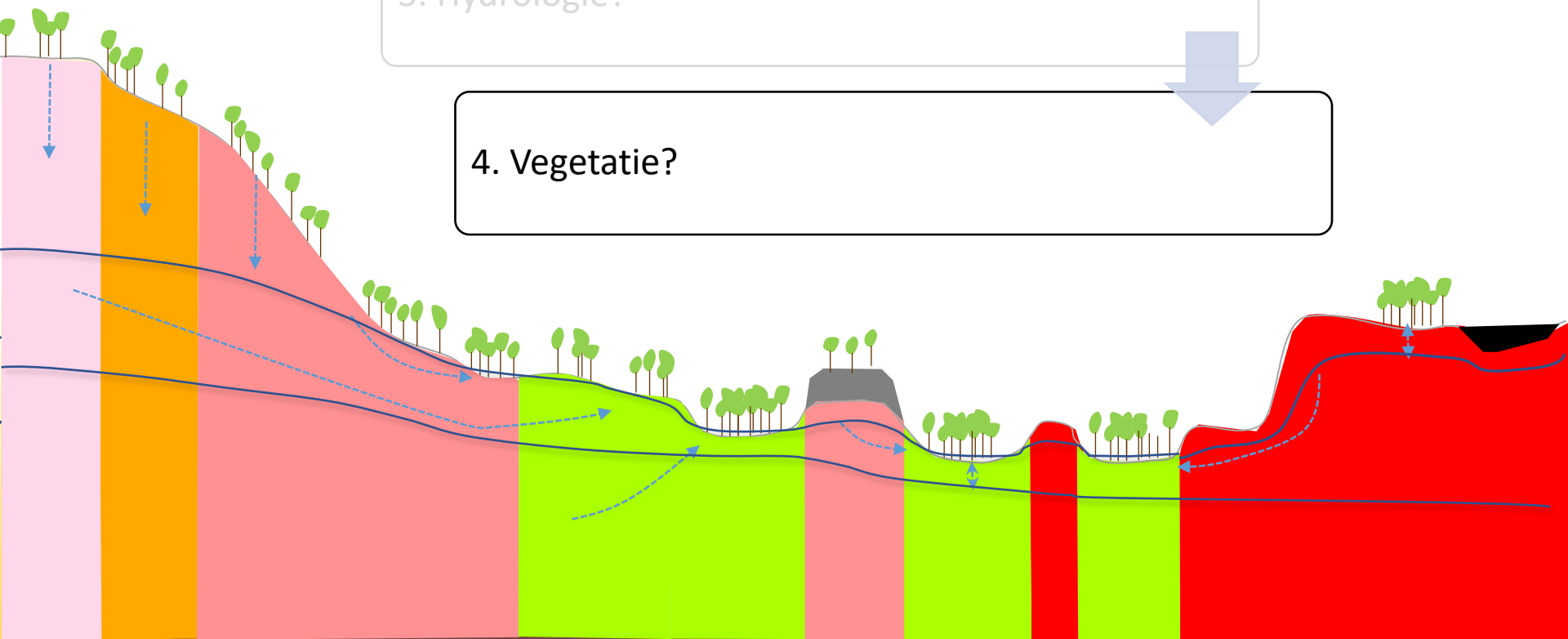

1. Welke groeiplaats, mate van buffering?

2. Humusvorm?

3. Hydrologie?

4. Vegetatie?

4. Vegetatie

- Bomen en struiken:
 - Gemengd, monocultuur?
 - Soorten met rijk of arm strooisel?

4. Vegetatie

- Kruiden en mossen:
 - Veel of weinig?
 - Indicatorsoorten?

4. Vegetatie

Bosgroeiplaats	Indicatoren goede kwaliteit	Indicatoren slechte kwaliteit
Droge arme gronden	korstmossen, bosbessen, wolfsklauw, pilzegge, kussentjesmos, zevenster (ijle vegetatie)	braam, rankende helmbloem, stekelvarens (dominant)
Droge matig rijke gronden	dalkruid, zevenster, gewone salomonszegel, grote muur	braam, rankende helmbloem stekelvaren (dominant)
Wisselvochtig rijke gronden	bosanemoon, lelietje van dalen, bosgierstgras, gele dovenetel, bleeksporig bosviooltje, speenkruid, kruipend zenegroen	hennegras, braam, framboos, brandnetel
Vochtige arme gronden	lelietje van dalen, ijle zegge, smalle stekelvaren, ruwe smele, wilde kamperfoelie, dophei, bosbes	hennegras, braam, framboos, brandnetel
Natte, rijke/arme gronden	zeggen, moerasvaren, dotterbloem, speenkruid, kruipend zenegroen, riet gele lis, wolfspoot, watermunt	hennegras, braam, framboos, brandnetel, pitrus
Cultuurgronden	Cultuurgronden betreffen alle voorgaande groeiplaatsen met een landbouwverleden. Daarom wordt verwezen naar de indicatorsoorten van alle voorgaande groeiplaatsen.	

4. Vegetatie

- Bureau: waarneming.nl; landelijke vegetatiedatabank
- Veld: indicatorsoorten karteren (voorjaar en zomer)

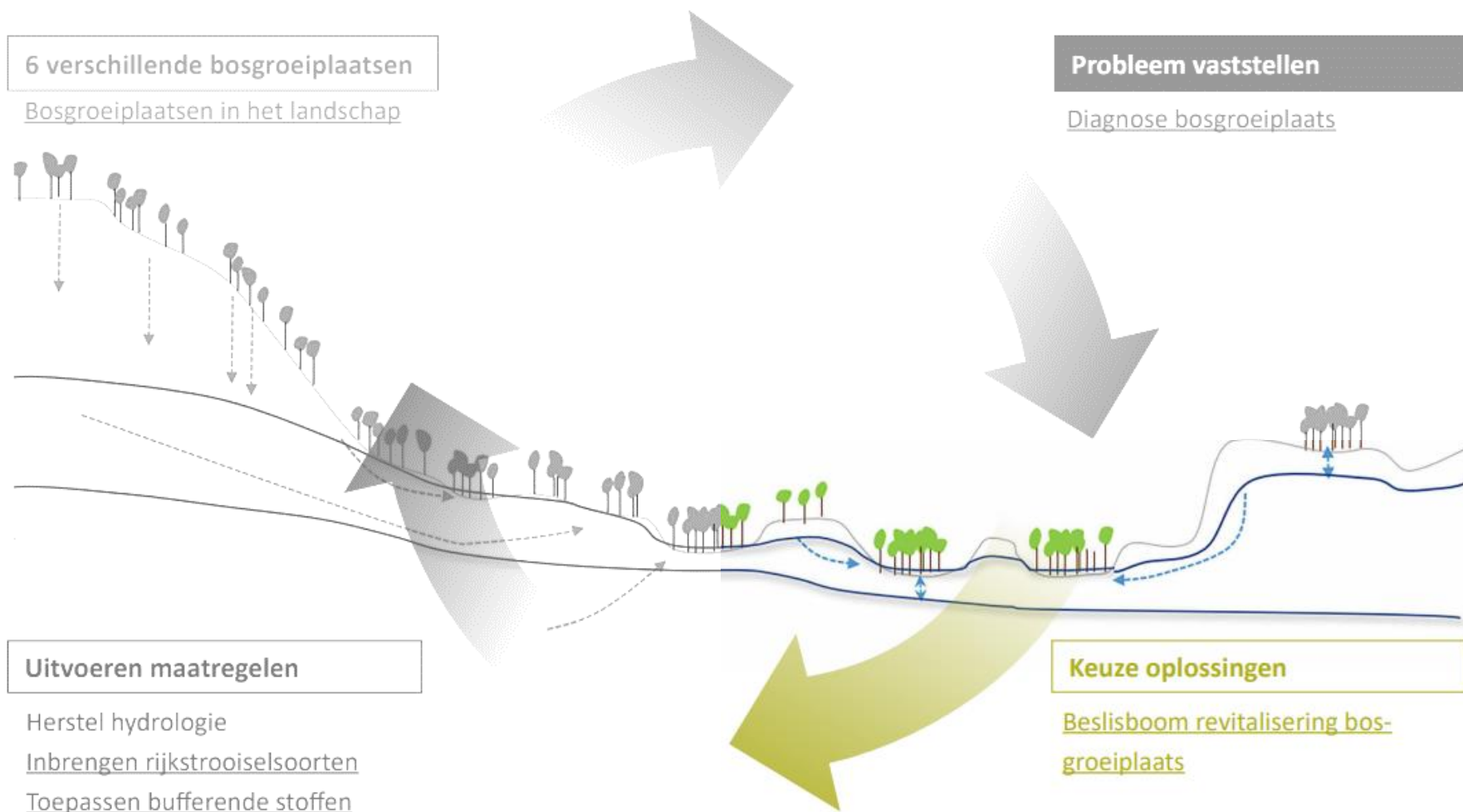

Conclusies

- Wat is het type bosgroeiplaats?
- Zijn er bodemlagen aanwezig die voor buffering kunnen zorgen?
- Is de bodem verzuurd (pH lager dan 4), zo ja tot op welke diepte?
- Zijn er waardevolle, oude humuslagen aanwezig waar rekening mee moet worden gehouden bij het nemen van herstelmaatregelen?
- Onder welke waterstanden is de bosgroeiplaats gevormd? En wat zijn de huidige waterstanden, in hoeverre is er sprake van verdroging?
- Wat is het huidige aandeel boomsoorten met rijk strooisel in de kroon?
- Zijn er soorten aanwezig die duiden op goede dan wel slechte ontwikkeling van de bosgroeiplaats?

Bosgroeiplaatsen op hogere zandgronden

Figuur 1.

De folder Diagnose bosgroeiplaats maakt deel uit van de reeks folders 'Naar een gezonde bosgroeiplaats – voor een veerkrachtig bos'.

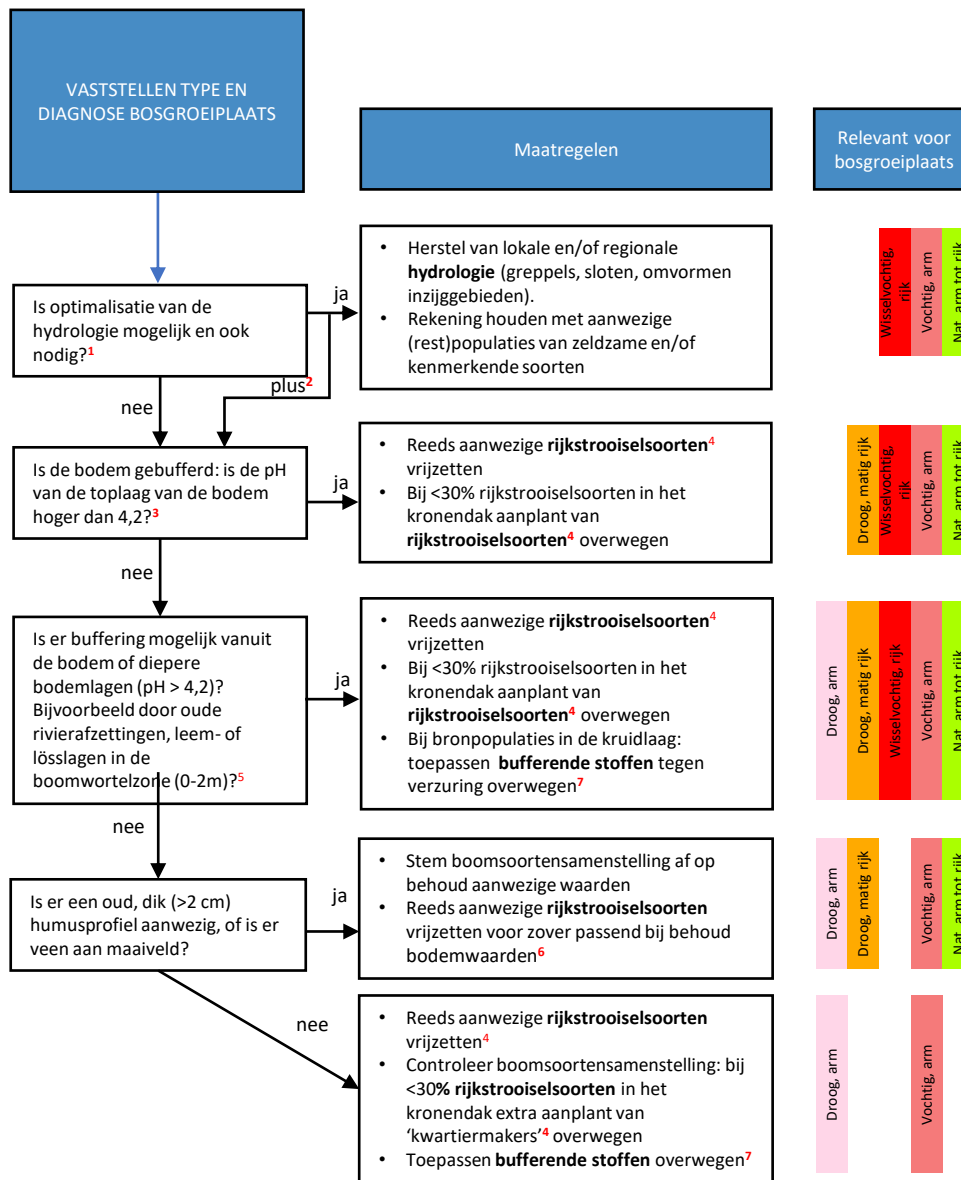
Beslisboom “Naar een gezonde bosgroeiplaats”

Doel:

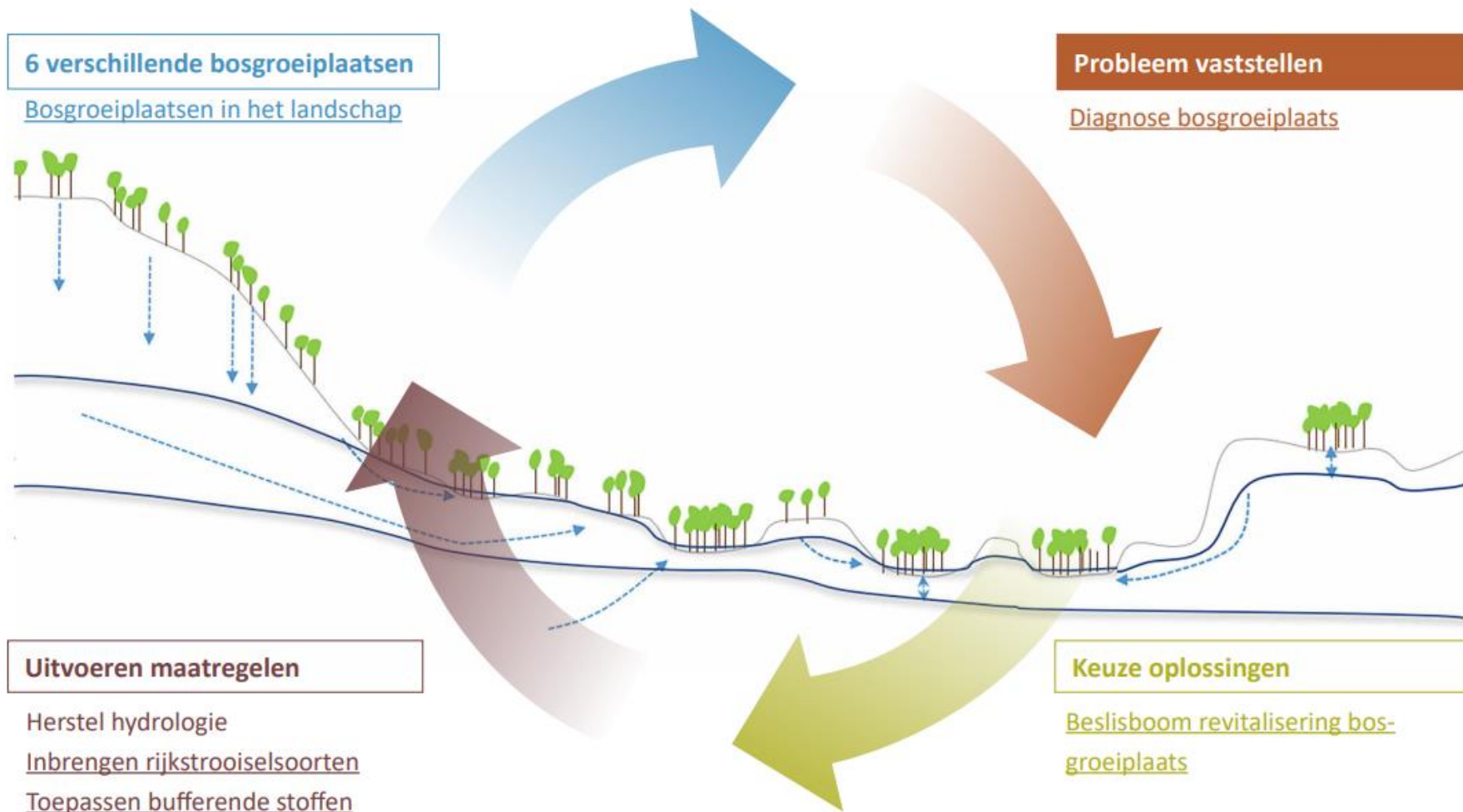
- Herstel en behoud van een gezonde en veerkrachtige groeiplaats
- Streven naar een mineralen- en waterhuishouding passend bij de potentie op die specifieke locatie

Ook belangrijk (maar daar gaat deze beslisboom niet over): andere maatregelen die het bosecosysteem versterken, zoals aandeel dode bomen, een gemengd en structuurrijk bos, toepassen van kleinschalig beheer

Bosgroeiplaatsen op hogere zandgronden

Figuur 1.

De folder Diagnose bosgroeiplaats maakt deel uit van de reeks folders 'Naar een gezonde bosgroeiplaats – voor een veerkrachtig bos'.

Herstel hydrologie

In grotere terreinen vaak nader onderzoek noodzakelijk zoals een LESA en modellering:

- In hoeverre is hydrologisch herstel nodig en wenselijk?
- Wat is er mogelijk?

Bosgroepen

Bedankt!

a.kieskamp@bosgroepen.nl

